

[Økonomiministeren.]

med organisationernes oplysninger. Jeg mener, det skulle kunne give et bedre grundlag end det, vi hidtil har haft, og det vil jeg også være interesseret i at vi får.

Jeg siger som sagt tak for behandlingen af lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

§§ 1-4, ændringsforslag nr. 1, § 5, således ændret, §§ 6-8, ændringsforslag nr. 2, § 9, således ændret, § 10, ændringsforslag nr. 3, § 11, således ændret, § 12, ændringsforslag nr. 4, § 13, således ændret, og §§ 14 og 15 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om indkøbsforeninger for mindre jordbrugere.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 166) findes i tidenden sp. 4497, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1087).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Chr. Rasmussen: Udvalget har holdt fire møder og stillet en række spørgsmål til landbrugsministeren, som er blevet besvaret. Der er i udvalget blevet rejst spørgsmål om mulighederne for udvidelse af denne lovgivning, således at alle landbrugere kunne komme med under den og få gavn af disse lånemuligheder. Det har imidlertid ikke kunnet lade sig gøre og slet ikke inden for de beløbsrammer, der er nævnt i lov-

forslaget. Skal man den vej ud, må der en helt anden lovgivning til.

Det har ikke været muligt i udvalget at opnå enighed om gennemførelse af det foreliggende lovforslag, men et flertal bestående af socialdemokratiets, venstres, de radikales og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget indstiller lovforslaget til vedtagelse i den form, hvori det er fremsat, mens de konservative ikke kan medvirke, men vil motivere deres stilling. Jeg anbefaler på mit partis vegne lovforslaget.

Søren Jensen: Som det fremgår af betænkningen, har venstres medlemmer af udvalget henstillet til landbrugsministeren at søge tilvejebragt ligestilling mellem landbrugets indkøbsforeninger. I forbindelse med lovens behandling i folketingsåret 1961-62 rettede jeg på venstres vegne en lignende henstilling til den daværende landbrugsminister. Denne fandt, at det vanskeligt lod sig gøre inden for det fremsatte lovforslags rammer, men gav fra folketingets talerstol tilsagn om at søge at skaffe landboforeningernes indkøbsforeninger ligestilling på anden måde. Det er som bekendt ikke sket, derfor vil jeg spørge landbrugsministeren, om han vil tage problemet op og eventuelt i forbindelse med de til efteråret bebudede finansieringslove vedrørende landbruget søge at skabe ligestilling mellem landbrugets indkøbsforeninger.

Der står i en af de skrivelser, vi har fået i udvalget fra ministeren, at der ikke er fremsat henvendelse eller ønske fra landboforeningernes side om at få dette forhold ordnet. Det er jo ikke rigtigt; det er sket tidligere og også denne gang i forbindelse med lovforslagets behandling. Jeg har tidligere omtalt den forskelsbehandling af landbrugets forskellige indkøbs- og finansieringsforeninger, som finder sted, påpeget, hvor uheldigt og urimeligt det virker også ude blandt landmændene med det skel, man sætter ved de 15 ha og grundbeløbet på de 50.000 kr. Det er vel naturligt, når vi skal lave en lov, at vi så også ser på, hvordan den virker i praksis. Og ser vi på, hvordan denne lovgivning har virket ude i landbruget, ja, så må vi jo indrømme, at her er sideløbende to kategorier af indkøbsforeninger, som arbejder efter de samme principper og på samme

[Søren Jensen.] måde, men som henvises til at skaffe midlerne på forskellig vis.

Vi vil fra vor side gerne have den udtalte forskelsbehandling taget op til drøftelse og udlignet, så vi her får en ligestilling af landbrugets indkøbsforeninger. Jeg henstiller til ministeren at tage spørgsmålet op og vil gerne høre ministerens svar herpå.

Juul Madsen: Da mit partis ordfører, hr. Niels Ravn, ikke kan være til stede, skal jeg ganske kort på mit partis vegne motivere vort standpunkt til denne lovgivning. Det drejer sig jo ganske enkelt om, hvorvidt man skal stille et beløb på yderligere 25 mill. kr. til rådighed for indkøbsforeninger, der finansierer køb af kreaturer og maskiner til mindre landbrugere. Man sætter her grænsen ved et areal på 15 ha eller 50.000 kr.s grundværdi.

Det konservative folkeparti kan ikke medvirke til, at beløbsrammen for långivningen til dette formål øges. For det første medfører indkøbsforeningernes virksomhed visse skævheder i forhold til den private handel, men for det andet, og det er mere væsentligt, betyder dette, at man har en særlig form for statsfinansiering af en særlig gruppe af landbrug, landbrugene under 15 ha, at man opretholder og udbygger en ulighed i forbindelse med finansiering af landbrugets virksomheder, en ulighed, som efter vor opfattelse ikke er rimelig. Ikke mindst med det sigte, der er og må være i de lovforslag, landbrugsministeren har fremsat i dette forår, og som er til behandling for øjeblikket, finder vi det urimeligt at opretholde en finansieringsordning, der lægger særlig vægt på at bevare de mindre brugsstørrelser. Vort parti vil gerne medvirke til at løse landbrugets finansieringsproblemer, men det må være gennem finansieringsordninger, der sigter på hele landbruget og ikke mindst på den del af landbruget, som vi har nogenlunde vished for skal overleve.

Mit parti kan derfor ikke medvirke til gennemførelse af dette lovforslag og vil stemme imod det ved tredje behandling.

Jens Peter Jensen (Agerskov): Vi fra radikal side kan anbefale lovforslaget til vedtagelse, dog med den indvending, at jeg kunne have ønsket beløbsrammen udvidet,

idet der igennem de 25-26 år, indkøbsforeningerne har virket, har været meget stor efterspørgsel. Jeg vil gerne have lov til at sige, at lovforslaget omhandler indkøbsforeninger for mindre jordbrugere, og vi mener, at „mindre jordbrugere“ dækkes af ordene „hvis grundværdi . . . ikke overstiger 50.000 kr., eller hvis areal ikke overstiger 15 ha.“

Erik Østergaard: De uafhængige vil meget gerne medvirke til, at landbruget gennem midler, der stilles til rådighed fra statens side, får hjælp til at klare investeringsproblemerne, og her tænker jeg særlig på de unge førstegangsetablerede, som i høj grad har brug for denne hjælp, men den må selvfølgelig omfatte det samlede landbrug uanset ejendomsstørrelse. Vi kan ikke medvirke til, at denne hjælp til finansiering, som det kommer til udtryk i det foreliggende lovforslag, kun skal dække en bestemt gruppe mindre ejendomsbesiddere. En sådan forskelsbehandling finder vi urimelig, og vi vil ved tredje behandling stemme imod lovforslaget.

Niels Westerby: Der er et meget stort behov i dansk landbrug for bedre muligheder for investering og finansiering; det er et spørgsmål, som det høje ting meget snart må vende tilbage til. Der vil især være behov for, at man kan række en hjælpende hånd, hvor der er tale om investeringer til fremme af produktiviteten. Men jeg tror ikke denne lovgivning tilgodeser det sigte; i alt fald vil den kun tilgodese det, hvad angår en lille del af landbruget, og den vil måske endda kunne virke hæmmende for den strukturforandring, der er behov for.

Libertalt centrum kan tilslutte sig de synspunkter, der er kommet til orde fra det ærede medlem hr. Juul Madsens side.

Landbrugsministeren (Chr. Thomsen): Jeg vil gerne takke det flertal, der kan gå ind for lovforslaget.

Til hr. Søren Jensen og til andre ordførere, der har været inde på, at man her tilgodeså en enkelt kreds af landbrugere, og har hævdet, at det kunne man ikke, vil jeg sige, at det er da ikke et ukendt princip, at vi her i folketinget, når vi anlægger erhvervsmæssige linjer, støtter de svageste inden for en erhvervsgrænse; det har vi gjort med hensyn til

[Landbrugsministeren.]

mange andre erhverv, det er slet ikke noget nyt.

Når der bliver spurgt, om jeg vil tage problemet op, når vi til efteråret igen skal behandle landbrugslovgivningen som en helhed, vil jeg svare, at da vi sidst påbegyndte sådanne forhandlinger, tilbød jeg — jeg tror endda to eller tre gange — at drage andre problemer ind i drøftelserne, f. eks. problemerne vedrørende generationsskiftet. Det var der dengang ikke nogen særlig tilslutning til. Vi forsøger nu at løse problemet omkring generationsskiftet ved en særlov, som bliver fremsat til oktober. Jeg kan i dag — og det vil jeg gerne sige straks — ikke give noget som helst løfte om konkrete krone- eller ørebeløb; det er klart, at det er spørgsmål, som må drages ind i helhedsdrøftelserne. Men jeg vil også straks sige, at jeg har ikke noget imod, at vi til efteråret, når vi skal diskutere landbrugsproblemerne, drager nye ting og andre ting ind. Det er givet, at lovgivningen om støtte til landbruget ikke skal være noget stationært, noget, der ikke kan ændres ved. Hvis man virkelig for alvor mener, at man vil støtte landbrugets produktionsudvikling, vil det være helt naturligt, at man, hver gang man drøfter lovgivningen, overvejer, om der bør moderniseres på et eller andet felt. Jeg kan altså ikke have noget som helst imod, at dette problem i lighed med andre problemer drages ind i den samlede diskussion.

Et par af de ærede ordførere har talt om, at det, at man støttede de små jordbrugere, ville kunne give strukturforvridninger. Det tror jeg ikke på. De mindre landbrugere køber som regel maskinerne to, tre eller fire sammen, og selv om vi vedtager nye love, der giver friere adgang til strukturtilpasning, vil udviklingen fortsætte mange år fremover; og vær ganske rolig for, at de maskiner, som kan købes efter denne lov, de skal nok, inden den strukturtilpasning er nået til vejs ende, være slidt op.

Søren Jensen: Landbrugsministeren sagde, at han ikke ville give noget konkret løfte, hvad angår kroner og øre. Men må jeg ikke forstå det på den måde, at ministeren alligevel gav os det løfte, at han til efteråret vil drage det problem, som her er rejst, ind i forhandlingerne sammen med drøftelsen af de andre finansieringslovforslag. Ministeren sagde, at det kun var de svageste, der blev støttet, og at man havde brugt dette på andre områder. Skal vi tale om svage, har jeg nu indtryk af, at landbruget som erhverv i dag er svagt kørende både arbejdsmæssigt og økonomisk, og det er min opfattelse, at de brugsstørrelser, der ligger over de 15 ha — også hvad vi forstår ved familiebrug i dag, jeg skal ikke nævne bestemte størrelser — er i lige så høj grad i klemme både arbejdsmæssigt og økonomisk som de brugsstørrelser, vi her drøfter. Jeg vil gerne vide, om ministerens udtalelser skal forstås på den måde, at han vil tage dette problem op i forbindelse med de andre finansieringslovforslag til efteråret.

Juul Madsen: Jeg vil blot gøre den enkelte bemærkning til landbrugsministeren, at jeg tror, det er meget nødvendigt, at man, når man drøfter ordninger, der skal gavne landbruget, forlader socialhjælpsprincippet og taler om, hvem der er svagest eller dårligst stillet. Spørgsmålet er bl. a., hvornår en landmand har købt sin gård, om han har haft den i 1 år eller i 15 år, og vi kan ikke komme udenom, at når man tilgodeser en hel gruppe efter areal og grundbeløb, så tilgodeser man i flæng, og så tilgodeser man på et grundlag, som er i stærk modstrid med den ånd og tone, der ellers er i de lovforslag, ministeren har fremsat i dette forår.

Landbrugsministeren (Chr. Thomsen): For at der ingen misforståelser skal være, vil jeg gerne til hr. Søren Jensen sige, at af de to lovforslag, der bliver fremsat til oktober, tager det ene sigte på generationsskiftet, det andet på at stille større beløb til rådigg-

[Landbrugsministeren.]

hed for sammenlægning af de små ejendomme. Det bliver i og for sig ikke en lovgivning, der har relation til maskinindkøb og lignende ting.

Når jeg sagde, at vi kunne tage spørgsmålet om indkøbsforeninger op i forbindelse med en samlet drøftelse, tænkte jeg i og for sig ikke på de to lovforslag, der kommer nu til oktober, men på den drøftelse af den samlede støttelovgivning til landbruget, som jo også skal behandles i det kommende vinterhalvår.

Må jeg så lige til hr. Juul Madsen sige, at det var da meget rart, om vi både i princippet og i virkeligheden kunne forlade tanken om, at der inden for erhvervet er svagtstillede. Man kan selvfølgelig nok forlade den i princippet, men jeg tror, det i virkeligheden altid vil være sådan inden for ethvert erhverv, at der vil være svagere og stærkere stillede.

(Kort bemærkning).

Søren Jensen: Hvad angår de to landbrugslovforslag, som ministeren nu har nævnt, vil jeg gerne spørge: hvorfor skal vi ikke have det lovforslag om sammenlægning og nedlægning, som nu blev nævnt, igennem? Der synes jo både i landbokommission og i tinget at være enighed derom, og hvorfor har vi ikke fået lovforslaget vedrørende generationsskiftet, som vi har indtryk af er færdigt i landbokommissionen, frem, så vi kunne have behandlet det som et led i det, vi nu har til behandling her i tinget. Det, jeg ganske enkelt vil vide, er, om ministeren vil tage spørgsmålet vedrørende ligestilling af alle landbrugets indkøbsforeninger op til efteråret eller ikke.

Landbrugsministeren (Chr. Thomsen): Når vi begynder forhandlinger om landbrugsstøtten, sandsynligvis en gang i november eller december, er det tanken, at vi skal diskutere landbrugets problemer som en helhed, og jeg har ikke noget imod, at vi i den samlede drøftelse af landbrugets forhold medtager også det nævnte problem, men det har sådan set ingen relation til de to lovforslag, der kommer til oktober; de tager alene sigte på generationsskiftet, på strukturproblemer med hensyn til størrelse,

på indkøb af ejendom og jord og på bygningsproblemer, ikke på maskinproblemer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg skal her afbryde mødet.

Udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om sømandsskat har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folketinget Johan Asmussen har meddelt mig, at han ønsker til landbrugsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Ifølge statsrevisorernes tillægsbetænkning II over statsregnskabet for finansåret 1964-65, side 12-13, har revisionsdepartementet påtalt, at direktoratet for statsskovbruget, der havde ansøgt om 50.000 kr. til arrangementer i anledning af statsskovbrugets 200 års dag, hvoraf kun blev bevilget 20.000 kr., desuagtet herudover har anvendt yderligere ca. 20.000 kr. til dette formål, men posteret på diverse andre konti. Agter ministeren at foranledige, at de, der har foretaget de pågældende dispositioner, tilpligtes at godtgøre statskassen de udgifter, som ikke kan dækkes af det bevilgede beløb?“

Selv om spørgsmål og motivering i nogen grad er sammenblandet, skal jeg lade spørgsmålet passere.

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid efter spørgetiden i dag.

Folketingets næste møde afholdes i dag kl. 13 med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål til ministrene.*
- 2) *Fortsættelse af forespørgsel til udenrigsministeren af Carl Petersen m. fl.*

[Formanden.]

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om uddannelse af lærere til folkeskolen.

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om højere forberedelseseksamen.

5) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om folkeskolen.

6) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v.

7) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om statstilskud til Københavns kommunale skolevæsen.

Mødet hævet kl. 11²⁵.

108. møde.

Onsdag den 25. maj kl. 13.

Formanden: Folketingsmand Carl Nielsen, der har haft orlov på grund af sygdom, har i skrivelse af 21. maj d. å. meddelt mig, at han fra og med i dag den 25. maj atter kan give møde i tinget. Stedfortræderens, lærer Viggo Edlun Borchs, hverv som midlertidigt medlem ophører herefter fra samme dato at regne.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Lembourn* til handelsministeren:

„Mener ministeren stadig ikke, at tiden er moden til, at Danmark bør sætte

loven om den internationale olieforureningskonvention i kraft, og at de lovændringer, dette kræver, bør gennemføres nu?“

Lembourn: Når jeg igen stiller spørgsmål til handelsministeren om at sætte konventionen om olieforureningen i kraft for Danmarks vedkommende, er det for det første, fordi man i forvejen har en frivillig ordning; danske redere er frivilligt gået ind på at lade være med at tømme olie ud i Nordsøen og Østersøen, og det synes derfor rimeligt, at man gennem en ikraftsættelse af konventionen forhindrer skibe, som muligvis ikke retter sig efter den ordning, i at gøre dette. For det andet er det, fordi den svenske rigsdag har vedtaget at sætte konventionen i kraft fra den 1. juli, og man kan vel gå ud fra, at hvis Danmark og Sverige lader konventionen træde i kraft, lægger det et vist pres på den norske regering, så også den sandsynligvis vil følge efter.

Jeg vil derfor anmode handelsministeren om, så snart det overhovedet er muligt, at lade konventionen træde i kraft for Danmarks vedkommende og derefter henvende sig til udenrigsministeren og anmode ham om at anvende noget af sin energi på at få andre lande til at ratificere konventionen, således at den kan blive effektiv. Der er næppe noget andet land i Vesteuropa, der i så høj grad som Danmark er interesseret i, at denne konvention virkelig kommer til at fungere.

Handelsministeren (Lars P. Jensen): Det sidste ønske, hr. Lembourn havde med hensyn til at bruge udenrigsministerens energi til at få flere lande til at ratificere konventionen, tror jeg ikke der er nogen grund til at bringe videre. Det er netop i de sidste dage sket, og vi har i handelsministeriet fået underretning om, at nu har Island tiltrådt de på den internationale konference i London i marts 1962 vedtagne ændringer i den internationale konvention af 1954, og det vil altså sige, at det for ændringernes ikrafttræden nødvendige antal tiltrædelser herefter er opnået, og det vil igen sige, at konventionsændringerne træder i kraft 12 måneder efter, på hvilket tidspunkt lov nr. 40 af 14. februar 1964 om